Miért nincs Mikor lesz új igazgatója a Ságvárinak? (1/1.)

A kocka el van vetve..., de nem fordul

Oknyomozó riportot írni egy szimpla igazgatóváltásról csak az „átkos állampárti idők" végefelé volt szokás. Akkor a sajtó is eszköze volt egy-egy kisebb közösség „szabadságharcának", melyet azért vívott, hogy saját vezetőjének kiválasztásában kompetenciáját elismertesse a hivatalból fölötte álló testülettel vagy döntéshozóval. Ma már (deklaráltan) demokráciában élünk, mégis egy előző időszakra jellemző módszert emlegetnek a JATE Ságvári Endre Gyakorló Gimnáziumának tantestületében, mikor az igazgatóváltással kapcsolatos kálváriájukról beszélgettünk.

Pletykaszinten hallottam a történetről, de az „igazgatói dilemmák" részleteit a Szegedi Egyetem legutóbbi számának párhuzamos interjújából ismertem meg. *Az eset tanulságait általánosító érvényűnek tartván* kerestem meg a tanári kart képviselő szakszervezeti titkárt, illetve az ügyben a döntéshozó szerepét játszó intézményi vezetőt, az egyetem rektorát, hogy kérdéseimre válaszoljon. *Csákány Béla*, a JATE rektora nem kívánt élni e lehetőséggel, mondván: „az egyetemi újságban közöltekhez most nincs mit hozzátennem, de ha a Délmagyarországban elolvasom a tantestület álláspontját, akkor arra reagálhatok". A nyilvánosság adta lehetőségnek a gimnázium nevelői annál nagyobb jelentőséget tulajdonítottak. Először is nem csak a szakszervezeti titkár: *Kiss Dezső Péter*, hanem kezdeményezésére a jelenlegi igazgató: *Valkusz Pál*, az egyik igazgatóhelyettes: *Kakuszi László*, az igazgatói posztra a tantestület által támogatott pályázó: *Kánitz József*, a JATE egyetemi tanácsában a gimnáziumot képviselő *Szilágyi Zsuzsanna*, sőt, a tantestület rétegeit reprezentáló pedagógusok: *Józsáné Mocsai Andrea, Kamarás György, Tarcsay Tamás* és *Varga Béláné* is fontosnak tartották, hogy véleményt nyilvánítsanak. Másodszor — számomra szimpatikusan, de ezzel az egyetemi belső viszonyokra is utalva — a tények feltárása, véleményük kifejtése előtt fontosnak tartották megvitatni az újságíróval: a nyilvánosság hasznára vagy kárára válik-e az „ügynek", mert ők „botrányt nem akarnak", csak *arra törekednek most is*, mint jó egyéves előkészítő munkájukkal: *zökkenőmentesen történjen meg a vezetőváltás.*

— Mélyen sérti a tantestületet az, ami a vezetőváltás procedúrája során történt — jellemezte a hangulatot Szilágyi tanárnő, aki az iskola szemszögéből értékelte a tényeket a Szegedi Egyetemnek adott interjújában. — Ezt csak fokozta *a rektor úr egyetemi újságbeli nyilatkozata*, ami majd minden mondatában sértő. Furcsa, hogy a pályázó és a tantestület *pusztán* a május 8-án megjelent intézményi újságból értesült arról, hogy a rektor úrnak milyen kifogásai vannak Kánitz József ellen, mi állhatott az április 12-ei egyetemi tanácsi döntés hátterében. Ettől függetlenül úgy gondolom: sem a tantestületnek, sem a mindenkori egyetemi vezetésnek nem lehet érdeke, hogy rossz viszony legyen a JATE vezetői és a gyakorlóiskola között. Ezért tisztázni kell a helyzetet.

Az igazgatóváltásnak a tantestület rendkívüli jelentőséget tulajdonít, mert

huszonkét év óta először

nyílik mód arra, hogy az iskola vezetését demokratikusan maguk választhassák. A most nyugdíjba vonuló igazgató és egyik helyettese váltására már a múlt év tavasza óta készül a nevelőgárda. A szakszervezet kidolgozott, a tantestület elfogadott egy szempontrendszert, amelyben meghatározták, hogy az igazgatói posztra pályázók közül milyen kritériumok alapján válasszák ki a legalkalmasabb jelöltet. A zökkenőmentes vezetőválasztást előkészítendő megválasztottak egy 3 tagú bizottságot, melynek az volt a feladata, hogy a szabályoknak megfelelően történjenek a dolgok. A pályázat — a tanári kar kezdeményezésére — viszonylag korán, már tavaly októberben megjelent. A három közül kettő pályázatot tartottak arra érdemesnek, hogy a tantestület megvitassa. Így (külön-külön) beszélgetésre hívták Kánitz József biológia—földrajz szakos kollégájukat, illetve Szalamin Editet, a JATE orosz tanszékének docensét, a Bölcsészettudományi Kar oktatási dékánhelyettesét. A jelöltek elképzeléseinek ilyetén módon történő megismerése után egy héttel titkos szavazással döntöttek: a tantestület többsége, 62 százaléka Kánitz Józsefet látná szívesebben az igazgatói széken. Ez az arány — beszélgetésünk résztvevőinek egyöntetű véleménye szerint — nem jelenti azt, hogy Szalamin Edit személyét és pályázatát nem tartották jónak, hanem azt igazolja, hogy találtak egy még nálánál is jobb jelöltet és elképzelést. Tehát a kocka el volt vetve, de az, hogy melyik oldalára fordul, az egyetem vezetésétől függ.

Az egyetem gyakorló iskolájának lenni annyit jelent, mint kétfelé is elkötelezettnek lenni: a JATE és (mint a többi középiskolának) a városi tanács irányába.

— Ebből a kettősségből — mint a jelenlegi igazgató mondta — többnyire hátrány származik. A tanácsi fennhatóságú intézményektől a leglényegesebb eltérés az, hogy a gyakorló iskola igazgatójának nincs kinevezési jogköre, azt az egyetem rektora gyakorolhatja. A rektor joga az is, hogy kinevezze a „gyakorló" vezetőit (igazgatóját és helyetteseit).

A kettős lét szabályaiból következően *az egyetemnek is készülnie kellett arra, hogy gyakorló gimnáziumában eljött az ideje a vezetőváltásnak.* Ám — az „oknyomozásban" partnerül kínálkozó pedagógusok szerint — a JATE vezetése korántsem volt körültekintő a választás előkészítésében, sőt

nyomást gyakorolt

az általa alkalmasnak tartott jelölt (Szalamin Edit) kinevezése érdekében.

— A pályázók és a tantestület februári beszélgetésén — kezdte az „indoklást" Tarcsay tanár úr — az egyetem vezetői nem képviseltették magukat, holott itt hangzott el a legtöbb információ a jelöltekről és elképzeléseikről, a tantestület törekvéseiről. Mi megfontolt döntésre készültünk. Egy hét gondolkodás után szavaztunk. Ezen a formális aktuson jelent meg az illetékes rektorhelyettes. Nehezményezzük, hogy a tantestület által támogatott jelölttel az egyetem vezetése nem ismerkedett meg, hogy a JATE tanácsa április 12-i ülésén nem tekintették érdemi kérdésnek a gyakorló gimnázium igazgatói pályázatának előterjesztését.

— A rektor által fölkért egyetemi véleményező bizottságnak egyébként sem volt olyan tagja, aki a tantestület szempontjait képviselhette volna — egészítette ki Kiss tanár úr a példasort.

A rektor a tanács döntésére mint „a pályázati eljárás korábbi szakaszában nem ismert körülményre" hivatkozva nem bízta meg Kánitz Józsefet az igazgatói teendők ellátásával. A nyomásgyakorlás módszereként is értelmezhető, hogy — mivel nem az egyetem vezetése szerint alkalmas jelöltet támogatta a gimnázium tanári kara — az egyetemi tanács — nem szabályszerűen előkészített — döntését használja föl a rektor arra, hogy kinevezési jogkörét meggyőződése szerint gyakorolja.

— Az az alapprobléma, hogy az egyetemi szervezeti és működési szabályzat kinevezési hatásköröket taglaló melléklete nincs összhangban egy miniszteri szintű jogszabállyal — szolgált magyarázattal Szilágyi tanárnő. — Az SZMSZ szerint a rektor a nevelőtestület igenlő véleménye mellett az egyetemi tanács határozata alapján nevezheti ki a gyakorló iskola igazgatóját. Egy magasabb szintű, az oktatási törvényen alapuló miniszteri rendelet értelmében viszont az nevezhető ki igazgatónak, aki bírja a tantestület többségének támogatását, és akkor ha ezt korábban nem ismert körülmény nem zárja ki. Tehát *a rektor „sajátosan" értelmezte az ide vonatkozó törvényt, illetve miniszteri rendeletet.*

Tavaly okóberben meghirdették a pályázatot. Felelősségük tudatában már döntöttek azok, akiket a legközvetlenebbül érint a vezetőváltás. Vészesen közeleg a tanév vége, még sincs igazgató a Ságvári Gimnázium élén. Van viszont

patthelyzet

amit kompromisszummal lehet csak megoldani. A tantestület józanságára utal az a levél, amit az egyetem állami vezetőjének küldtek, melyben sérelmeik megnevezésén túl kijelentik, hogy „döntésével rektor úr a legfontosabbat nehezíti: oktató-nevelő munkánkat, az iskola folyamatos minőségi működését", ezért arra „kérjük, még egyszer mérlegelje döntését, s annak az új tanévre is kiható negatív következményeit". A gimnázium igazgatója az egyetem vezetőjével folytatott konzultáción felvetette kompromisszumos javaslatát: a rektor egy évre, „próbaidőre" Kánitz Józsefet bízza meg igazgatónak... A rektor álláspontjáról csak annyit tudnak az ügyben legérintettebbek, hogy „az ötlet új, de szimpatikus".

— Kudarcélmény ez számunkra — kanyarodunk vissza a nevelők hangulatának jellemzéséhez Tarcsay tanár úr véleményét idézve —, mert a vezetőváltásra lelkiismeretesen, a demokráciát komolyan véve készültünk. Ám a felelősségteljes, kollektív munka eredményét a nem kellően tájékozódó vezetők és egy nem kellőképpen tájékoztatott testület egy tollvonással keresztülhúzta. Őszintén szólva nem „szabadságharcként", hanem — más iskolákhoz hasonlóan — természetes folyamatként képzeltük el a vezetőváltást.

Újszászi Ilona

„...mint a csillagok"

„Akik tanítanak másokat, ragyogni fognak, mint a csillagok". A Szentírásból idézett Gyulay Endre megyés püspök szombaton délelőtt a Rózsa Ferenc Szakközépiskola és Gimnázium udvarán, amikor fölszentelte az egykori Szegedi Királyi Katolikus Tanítóképző második világháborúban elesett hallgatóinak emlékművét.

Az iskola kertjében 57 éve álló műkő katonaszobor eredetileg az első nagy háborúban elesett 44 tanítóképzős tiszteletére készült. A következő, még pusztítóbb világégés újabb áldozatokat szedett, és a koronás obeliszk előtt karddal a kezében álló, leventesapkás fiatalember szobrának talapzatára újabb nevek kerültek — így már két háború halottjainak emlékét őrzi.

Bíró János — aki maga is a tanítóképzőben végzett — tavaly a sajtó, a rádió és a televízió segítségét is igénybe vette annak érdekében, hogy a háborús halottak hozzátartozóit felkutassa. És nem is eredménytelenül, hiszen még Jugoszláviából, Belgiumból és az Egyesült Államokból is érkeztek válaszok és adományok. (Több mint 80 ezer forint gyűlt össze.)

Kosztolányit, Babitsot, Pilinszkyt idézték a szónokok a vörös rózsacsokorral díszőrséget állók között.

A vendégek soraiban pedig ott voltak azoknak a hozzátartozói is, akiknek nem adatott meg a csillagragyogás lehetősége.

(nyilas)

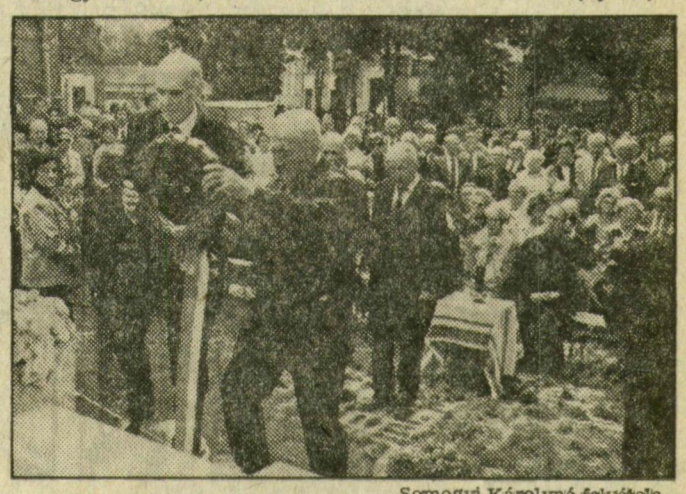

Somogyi Károlyné felvétele

SZDSZ-terv

A VSZ, vagy az MDF ellen?

1. A forradalmi kormány jogszerűen ... járt el, mikor 1956. november 1-jén felmondta a Varsói Szerződés...

2. Az Országgyűlés felkéri a Magyar Köztársaság kormányát, hogy a fentiek alapján kezdjen tárgyalásokat a Varsói Szerződésben részes államok kormányaival a jog szerinti helyzet visszaállításáról...

3. Addig is, amíg az egyetértés megszületik, az Országgyűlés felkéri a Magyar Köztársaság kormányát, hogy az szüneteltesse Magyarország részvételét a Varsói Szerződés katonai szervezetében... (SZDSZ országgyűlési határozattervezet.)

(A Fidesz tervezete nemcsak a katonai, hanem a politikai szervezetben is egyoldalúan felfüggesztené tagságunkat!)

A fenti idézetet tartalmazó tervezetet sürgősségi (!) indítvány keretében terjesztette be az SZDSZ. Azzal együtt, hogy a végcélt támogatom (a választási eredmények ismeretében kilépésünket a véghónapjait élő Varsói Szerződésből csak a polgárok kb. négy százaléka ellenzi), mégis elgondolkodtató, hogy mire föl ez a nagy sietség.

A kampány ugyan lezárult, de az SZDSZ akciókényszere megmaradt. A sürgősséggel nyilván nyomást akarnak gyakorolni a még meg sem alakult kormányra. Ezt végül is egy valószínűleg ellenzéki párttól nem lehet különösebben zokon venni, a téma egyébként is mindenkit érdekel. Idejük is van rá,, a kormányalakítás és a struktúra változtatása az SZDSZ-t nem foglalja el, egyébként is a kormánynak mindenre legyen ideje. Mindemellett szerencsétlen dolognak tartom az időzítést, és a módot is, itt azonban másról van szó. A lényeg a tartalom, annak is a fent idézett cikkelye, továbbá az SZDSZ végcélja.

A 3. pont ugyanis a megállapodás megszületése előtt EGYOLDALÚ LÉPÉST követel. Az utóbbi évek Európájában a nem egyeztetett lépések egyik oldal elismerését és támogatását sem váltják ki, hiszen a bizonytalanság és kiszámíthatatlanság senkinek sem hiányzik. Ennek megfelelően reagáltak a nyugati politikusok és katonai szakértők is, Moszkváról nem is beszélve. Ha az utóbbi évek tendenciája nem lenne elég meggyőző, elég csak a mai Litvániára utalni. Persze, mindenki jogosnak tartja a kiválási szándékuk indokait, de konkrét nyugati támogatást a módszer miatt még szavakban sem kapnak. Magyarország ugyanilyen helyzetbe kerülhet ilyetén kinyilatkoztatás esetén (az energiaimport és a gépipari export csak negyedéves szerződésekkel biztosított, biztosan elmarad az effektív nyugati segítség stb.).

További fontos kérdés a magyar honvédelem helyzete egy ilyen lépés után. Jogtól és igazságtól független realitás, hogy a hadsereg fegyverzete, technikai utánpótlása TELJES EGÉSZÉBEN a Varsói Szerződés munkamegosztására épül. A fenti azonnali egyoldalú lépések még az esetleg meglevő dollármilliárdok esetén is megfosztanák a honvédséget a működési feltételeitől, ami egyes szomszédaink ismert viselkedése miatt katasztrófához vezethetne.

A fentiek miatt nagy felelőtlenségnek tartom, ha az SZDSZ komolyan kívánja a 3. pont elfogadását. Ha pedig nem, akkor csak találgatni lehet a szándékokat. Ha az SZDSZ politikai taktikából arra számít, hogy a Parlament (MDF-többséggel) úgyis leszavazza ezt a pontot, akkor a közvélemény egy kellően nem tájékoz(tat)ott és/vagy nem elég felelősségteljes része az égbe kiálthatja: az MDF nem akar kilépni a Varsói Szerződésből. *Csakhogy a belpolitikai taktikának* (ebben az esetben pedig különösen) *külpolitikai vetülete is van, méghozzá most országunk kárára válik a tervezet 3. pontjáról lefolytatott vita*, hiszen mindenféle szándékú szovjet beállítás talál majd magát igazoló magyar érveket. Mindezt kockáztatni egy belföldi politikai vetélytárs ellenj küzdelemben. *Mi a végcél?*

Véleményem szerint elsősorban az orosz csapatok kivonásának gyorsításáért kell tárgyalni, másodsorban pedig a funkcióját vesztett Varsói Szerződés szétbontását kell minden érdekelt bevonásával lefolytatni, de mindenféle előzetes egyoldalú lépés mellőzésével. A javaslattal *kényelmetlen helyzetbe került az MDF.* Persze, a kérdés nem ez, hiszen az ellenzék ezért van, hogy a leendő kormányzó pártot szembesítse a problémákkal. Na de így Magyarország milyen helyzetbe kerülhet?

Póda Jenő
országgyűlési képviselő,
a honvédelmi bizottság tagja

DM 80

A 80 éves
DÉLMAGYARORSZÁG

az újszegedi
SZOT-Forrás Gyógyüdülőben
(Gyapjas Pál utca 16—24.)

Születésnapi bált

rendez,
1990. május 18-án, 20 órától

Zene: Molnár Gyula és zenekara

Asztalfoglalás:
Ádám Sándornál,
az üdülő igazgató-helyettesénél.